

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
Національний університет «Чернігівський колегіум
імені Т. Г. Шевченка»
Professional association of kinetotherapists and manual therapist from
republic of Moldova
Uniwersytet Szczeciński (Polska)
University of Bucharest (Romania)
Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та
реабілітації
Кафедра фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

З Б І Р Н И К
НА У К О В И Х П Р А Ц Ї
XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
присвяченої
105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації,
біології і охорони здоров'я та
60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики
імені професора Т. М. Цонєвої
19–20 вересня 2024 року
м. Одеса
Частина 2
Одеса – 2024

УДК 796611.7–053.67(063)

Рецензенти:

- **С. П. Гвоздій** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;
- **І. Л. Ганчар** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Головний редактор

Босенко Анатолій, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Редакційна колегія:

Коробейніков Георгій	доктор біологічних наук, професор (Німеччина-Україна)
Лизогуб Володимир	доктор біологічних наук, професор (Україна)
Магльований Анатолій	доктор біологічних наук, професор (Україна)
Михалюк Євгеній	доктор медичних наук, професор (Україна)
Носко Микола	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Орлик Надія	кандидат біологічних наук, доцент (Україна)
Потоп Володимир	доктор педагогічних наук, професор (Румунія)
Приймаков Олександр	доктор біологічних наук, професор (Польща)
Топчій Марія	кандидат біологічних наук, доцент (Україна)
Холодов Сергій	Кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)

Адаптаційні можливості дітей та молоді: збірник наукових праць XV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я та 60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики імені професора Т. М. Цонєвої Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, 19–20 вересня 2024 року, Ч. 2) / голов. ред. А. І. Босенко. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 328 с.

У збірнику наукових праць конференції представлені роботи широкого кола фахівців з сучасних проблем фізичного виховання і спорту. В статтях розкриваються медико-біологічні, фізіолого-гігієнічні, психолого-педагогічні та валеологічні основи розширення адаптаційних можливостей дітей та молоді, зміцнення їх здоров'я, а також питання підготовки фахівців за відповідними напрямками.

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 3 від 31.10.2024 року*)

УДК: 796611.7–053.67(063)

ЗМІСТ

Абрамян Н. Д., Попова Р. К. Психологічний супровід розвитку резильєнтності студентів.....	6
Босенко А. І., Топчий М. С. Рівень мотивації сучасних учнів старшої школи до занять з фізичного виховання.....	13
Бабак С. В., Любчик О. С. Роль кверцетину у функціонуванні організму та його відновленні.....	20
Бабова І. К. Рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щодо щоденної фізичної активності для різних груп населення.....	27
Банах В. І. Деякі засадничі положення щодо персоналізації фізичного виховання здобувачів у закладах вищої освіти.....	32
Балим О. А. Ігрові та корекційні аспекти уроків ЛФК та ритміки для дітей з інтелектуальними порушеннями.....	48
Бондаренко Д. А., Дорошенко Т. С., Панасюк Т. О., Келеш Т. О., Варецька О. Ю., Петровська Т. М., Максименко Ю. А. Гендерні особливості ступеню фізичної активності підлітків Одеської області.....	55
Борщук В. В., Мажилівська К. Р. Використання активних та інтерактивних методів навчання на уроках природничих дисциплін.....	61
Боярська Т. В., Бобро О. В. Відновлення фізіологічної активності тканин молочної залози засобами фізичної реабілітації.....	65
Буховец Б. О. Зміни функціонального стану рівноваги школярів 12 років із депривацією зору....	71
Воробієнко А. А., Плиска О. І., Янчій Р. І. Статеві особливості відповіді клітинного та гуморального імунітету у щурів...	80
Воскобойнікова Г. Л., Довжук В. В., Коновалова Л. В., Іщенко А. А., Довжук Н. Ш. Педагогічний супровід студентської молоді в освітньому процесі в умовах повномасштабної війни.....	88
Галаманжук Л. Л., Демчик К. І. Стан розвитку рухового потенціалу дітей у дошкільний період.....	93
Годзієв М. А., Польщак Т. В., Гуца С. Г. Порівняльна оцінка ефективності застосування деяких методик лікувальної гімнастики при ідіоматичному сколіозі.....	103
Гребеніна А. А., Волчкова О. Є. Застосування засобів фізичної реабілітації в корекції моторного розвитку дітей раннього віку з наслідками уражень нервової системи.....	108

Key words: *preschool period, children's, motor potential, innovative approaches, adequate diagnostic methods.*

УДК 615.825.03:616.711-007.5-021.3

Годзієв М. А., Польщаківа Т. В., Гуца С. Г.

(Україна, м. Одеса)

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕЯКИХ МЕТОДИК ЛІКУВАЛЬНОЇ ГІМНАСТИКИ ПРИ ІДІОПАТИЧНОМУ СКОЛІОЗІ

Анотація. У роботі наведено результати порівняльного аналізу ефективності застосування двох методик лікувальної гімнастики у комплексному лікуванні ідіопатичного сколіозу. Показано, що обидві методики мають позитивний ефект, при цьому у методичних підходах повинна бути різниця, слід враховувати індивідуальні особливості хворого та рівень володіння методикою фахівця. Отриманий результат вважається задовільним, враховуючи тяжкість цієї патології та її складність її коригування.

Ключові слова: ідіопатичний сколіоз, лікувальна гімнастика.

Актуальність. Сколіотична хвороба являє собою деформацію хребта у трьох площинах мабуть и є, мабуть, однією з найзагадковіших проблем серед хвороб опорно-рухового апарату. Етіологія ідіопатичного сколіозу не відома, що впливає із його назви. На разі в Україні та у світі частота захворюваності на сколіоз неухільно зростає та складає [1; 2]. Питання лікування цієї патології теж повністю не вивчено. Існує багато методик та різні погляди на їх ефективність [3; 4].

Враховуючи вищенаведене метою цієї роботи було проведення порівняльної оцінки ефективності застосування лікувальної гімнастики по

методики К. Шрот та класичної лікувальної гімнастики із застосуванням деторсійних та асиметричних вправ.

Методи дослідження. Матеріалом дослідження були 30 хворих на ідіопатичний сколіоз віком 12-15 років, яких було розділено на дві групи по 15 осіб. У кожній групі було 10 дівчат та 5 хлопчиків. Ступень деформації була I-ою та II-ою, але кут деформації не перевищував 15° . Обидві групи отримували курси комплексного лікування із застосуванням загального масажу, гідромасажу, електростимуляції м'язів на вершині опуклої дуги деформації, занять на комп'ютерної балансувальної платформі та інтерактивної методики заснованої на принципах зворотного біологічного зв'язку. Перша група отримувала лікувальну гімнастику за методикою Катерини Шрот. Друга група отримувала лікувальну гімнастику із застосуванням асиметричних та деторсійних вправ по класичним методикам. Курс лікування складав два тижні із інтервалом 4 місяці. У проміжках часу діти займались лікувальною гімнастикою в домашніх умовах, кожен місяць проводились консультації з фізичним терапевтом з метою контролю правильності виконання вправ. Загальний час нагляду складав 1,5 роки. Методом контролю служила рентгенографія хребта стоячи та лежачи та у бічній проекції. Оцінювались кутові показники деформації за стандартною методикою по Коббу, кути кифозу та лордозу хребта. Поліпшення цих показників вважалось нами за хороший результат, відсутність змін – задовільний, погіршення – не задовільний результат.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати дослідження наведені у таблиці 1.

Серед незадовільних результатів слід відмітити погіршення куту основної дуги деформації до 20° в двох випадках у першої групи та в трьох у другій. В усіх цих випадках хворим була призначена корсетотерапія із застосуванням корсету типу Шено. Суттєвих змін в показниках кифозу та лордозу хребта на бічних рентгенограмах не відмічалось. Слід зазначити, що, навіть у хворих з

незадовільним результатом покращилась клінічна картина, зникали скарги на біль у хребті, покращувались показники фізичної витривалості.

Таблиця 1

Результати лікування хворих на ідіопатичний сколіоз по групах

Група хворих	Хороший результат	Задовільний результат	Незадовільний результат
1 група	2	6	7
II група	1	7	7

Задовільний результат спостерігався у двох групах майже порівну – в 40% випадків у першій групі та у 46,7% у другій. Хороший – у 13,3% у першій групі та у 6,7 у другій.

Як ми бачимо з даних табл. 1, суттєвої різниці у результатах першої та другої групи не відмічається. Тобто, застосування різних методик лікувальної гімнастики у наведеному лікувальному комплексі суттєво не впливає на результат. Високий рівень незадовільного результату – майже 46,7% можливо пояснити тяжкістю захворювання та його схильністю до прогресування. Тому відсутність негативної рентгенологічної динаміки на тлі росту дитини ми можемо вважати теж за позитивний результат.

На підставі наведених даних вважаємо доцільним зазначити, що вибір методики лікувальної гімнастики не є провідним фактором, який впливає на корекцію деформації хребта при ідіопатичному сколіозі, проте ці методики суттєво відрізняються між собою за своїми базовими принципами. Методика К. Шрот заснована на оволодіння хворим асиметричного дихання, відповідно до деформації хребта. К. Шрот досконально вивчила механізм та причину зміщення хребців при сколіозі та розробила унікальну систему локальних дихальних вправ для корекції сколіотичних змін. Методика вимагає від пацієнта наполегливості та гарних координаційних навичок, тому її призначення можливе тільки дітям старшого віку та тим, які мають високий рівень мотивації [5].

На відміну від методики за К. Шрот, традиційна методика класичної лікувальної гімнастики спрямована на підвищення загальної резистентності організму та його адаптаційних можливостей, вона має поступовий розвиток «від простого к складному», складні деторсійні та асиметричні вправи вводяться поступово, їх виконання можливо під наглядом спеціаліста, а у домашніх умовах дитина самостійно виконує більш легкі симетричні вправи.

Більш важливим, на нашу думку, є володіння фізичним терапевтом чи реабілітологом обраної їм методики та вміння мотивувати дитину на заняття. Безумовно, у цьому повинні брати участь й батьки дитини, й лікуючий доктор, і тільки разом можливо сформувати ту психоемоційну середу для дитини, у якій можливо досягнути результату.

У будь-якому разі, однієї лікувальної гімнастики не достатньо, потрібні інші реабілітаційні заходи, ортопедичний режим, фізіотерапевтичне лікування тощо.

Висновки

Таким чином, проведене нами дослідження показує, що результат лікування істотно не залежить від обраної методики лікувальної гімнастики. Проте, досягнутий ефект у 53,3% хворих (хороших та задовільних результат) є не поганим результатом у лікуванні такої тяжкої патології, як ідіопатичний сколіоз.

Список використаних джерел

1. Коломієць С. І. Сколіотична хвороба у дітей як одна з причин тривожності. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*. 2016, Т. 3, № 2 (6), 93—96. URL: <https://periodicals.karazin.ua/pnmp/article/view/8334> (дата звернення 08.08.2024).

2. Khosravi G., Sharif M. R., Khosravi E., Kardan F., Kashani H. H. et al. Study to Determine the Frequency Rate of Scoliosis Disorder and Compare the Anthropometric Characteristics of Normal versus the Scoliosis Diagnosed Students.

Glob J Health Sci. 2016 Sep, Vol. 1, no 8 (9), 49457. DOI: 10.5539/gjhs.v8n9p288 (date of access 08.08.2024).

3. Karimi M. T., Rabczuk T. Scoliosis conservative treatment: A review of literature. *J Craniovertebr Junction Spine.* 2018, Jan-Mar, Vol. 9, no 1, P. 3—8. DOI: 10.4103/jcvjs.JCVJS_39_17 (date of access 08.08.2024).

4. Поляруш І. А. Василенко Є. В., Кобінський О. В. Огляд сучасних підходів до застосування засобів фізичної терапії при сколіотичній хворобі у підлітків. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія.* 2022, № 2, С. 125-131. URL: <https://doi.org/10.32652/spmed.2022.2.125-131> (дата звернення 08.08.2024).

5. Сиделковский А. Л. Нейрореабилитация. Основы теории и практики. Киев: Паблиш Про, 2022. 592 с.

Godziev M.A., Polskakova T.V. Gushcha S.G.

COMPARATIVE ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF THE APPLICATION OF SOME METHODS OF THERAPEUTIC GYMNASTICS IN IDIOPATHIC SCOLIOSIS

Annotation. *The paper presents the results of a comparative analysis of the effectiveness of the use of two methods of therapeutic gymnastics in the complex treatment of idiopathic scoliosis. It is shown that both techniques have a positive effect, while there should be a difference in methodological approaches, individual characteristics of the patient and the level of mastery of the technique by the specialist should be taken into account. The result obtained is considered satisfactory, given the severity of this pathology and its complexity of correction.*

Key words: *idiopathic scoliosis, therapeutic gymnastics.*

Наукове видання

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

З Б І Р Н И К Н А У К О В И Х П Р А Ц Ї

XIV Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої
105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації,
біології і охорони здоров'я та
60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики
імені професора Т. М. Цонєвої

19–20 вересня 2024 року
м. Одеса

Частина 2

Матеріали зверстані з електронних носіїв, наданих авторами публікацій.
Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагіату
несуть автори

Головний редактор А. І. Босенко
Технічні редактори: О. В. Бобро
Дизайн обкладинки А. І. Босенко, Н. А. Орлик, М. С. Топчій
(фото Н. А. Орлик)